

.....

SPRÁVA O STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2021

SLOVO NA ÚVOD

Vážení čitatelia,

prinášame vám pravidelnú hodnotiacu **Správu o stave životného prostredia Slovenskej republiky**, ktorá má za cieľ informovať o kvalite životného prostredia v našej krajine, jej vývoji v krátkodobom i dlhodobom časovom horizonte, ako aj o očakávanom smerovaní plnenia cieľov prijatých **Stratégiou environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 „Zelenšie Slovensko“**.

Táto správa je jedným z najvýznamnejších nástrojov pre naplnenie práva na informácie o životnom prostredí, ktoré nám garantuje **Ústava Slovenskej republiky** a formovanie environmentálneho povedomia našej spoločnosti. Vychádza každoročne v súlade so zákonom č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí a zákonom č. 205/2004 Z.z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Kvalita nášho života bezprostredne závisí od priaznivého a bezpečného životného prostredia. Všetci potrebujeme dostatok čistej pitnej vody, čistý vzduch, zdravú prírodu okolo seba, dostatok prírodných zdrojov pre uspokojenie základných životných potrieb. Žiaľ, takéto podmienky nie sú ani dnes samozrejmosťou. Stále častejšie sa stretávame s negatívnymi prejavmi zmeny klímy a s obavou, že ich dopady na našu spoločnosť v globálnom meradle budú ďalej narastať.

Slovenská republika, ako súčasť medzinárodných zoskupení, pristupuje aktívne k riešeniu súčasných problémov životného prostredia. Podporila prijatie nosných dokumentov, medzi ktoré na celosvetovej úrovni patrí dokument **„Transformujeme náš svet: Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj“** určujúci všeobecný rámec pre krajiny sveta ako odstrániť chudobu a dosiahnuť udržateľný rozvoj do roku 2030.

Európska únia transformovala Agendu 2030 prostredníctvom **Európskej zelenej dohody** (Dohoda). Jej primárnym cieľom je zabezpečiť, aby do roku 2050 bola Európa prvým klimaticky neutrálnym kontinentom za súčasného dôraznejšieho oddelenia hospodárskeho rastu od spotreby zdrojov. Súčasťou cieľov je výrazné zníženie emisií skleníkových plynov a celkové zníženie znečistenia životného prostredia. Nevyhnutné je aj zvýšenie úsilia pri ovplyvňovaní spotrebiteľského správania tak, aby sa uprednostňovali výrobky, ktoré sú environmentálne priaznivé, opätovne recyklovateľné, s dlhou dobou životnosti, čo smeruje k znižovaniu materiálovej spotreby.

Akčný plán EÚ: „Dosahovanie nulového znečisťovania ovzdušia, vody a pôdy“ prijatý v roku 2021 je dokumentom, ktorý definuje opatrenia smerujúce k dosiahnutiu stavu, pri ktorom znečisťovanie ovzdušia, vody a pôdy klesne na úroveň, ktorá sa už nepovažuje za škodlivú pre zdravie a prírodné ekosystémy a rešpektuje medze, s ktorými sa naša planéta dokáže vyrovnávať, vďaka čomu vznikne prostredie bez toxických látok.

Na Dohodu nadväzuje aj v roku 2022 prijatý v poradí už ôsmy **Všeobecný environmentálny akčný program Únie do roku 2030 (8. EAP)**. Tento má za úlohu spravodlivo a inkluzívne urýchliť zelenú transformáciu v súlade s dlhodobým cieľom do roku 2050 „Žiť dobre v rámci možnosti našej planéty“. Rozvoj hospodárskych činností by sa mal realizovať v súlade s ochranou a zlepšovaním stavu životného prostredia prostredníctvom zastavenia a zvrátenia straty biodiverzity, zabránenia zhoršovaniu životného prostredia, ochrany zdravia a dobrých životných podmienok pred negatívnymi rizikami a vplyvmi na životné prostredie.

Slovenská republika si plne uvedomuje nevyhnutnosť transformačnej zmeny hospodárstva. V roku 2021 bola vládou SR schválená **Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 – dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030**. V súlade s touto stratégiou by sa mala dosiahnuť premena hospodárstva na udržateľné, ktorého konkurenčná schopnosť sa zakladá na inovatívnom a efektívnom zhodnocovaní zdrojov a ktoré generuje dobré mzdy a prosperitu.

Žijeme zložitú dobu poznačenú pandémiou COVID-19 a vojnou na Ukrajine. Prvá zo spomínaných kríz sa týka aj obdobia, ktoré je hodnotené v tejto správe. Výrazne negatívne ovplyvnila chod spoločnosti i život jednotlivcov. Reakciou na túto situáciu bolo prijatie **Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky**. Z hľadiska podpory hospodárskeho rozvoja je postavený na globálnej vízii Slovenska ako inovatívnej ekonomiky, ktorá je motorom udržateľného ekonomického rastu a zárukou úspešného zvládnutia zelenej a digitálnej transformácie.

Očakáva sa, že implementácia uvedených dokumentov bude smerovať k zlepšeniu životného prostredia Slovenska, k podpore pozitívneho vývoja v oblastiach, kde tento stav v súčasnosti dosahujeme, ale hlavne k riešeniu identifikovaných problémov, ktorým čelíme.

Za kolektív autorov, ako aj všetky spolupracujúce subjekty by sme chceli vyjadriť presvedčenie, že predkladaná **Správa o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 2021** bude pre vás inšpiratívnym zdrojom informácií, ktorý pomôže zorientovať sa v tom, aké máme životné prostredie na Slovensku, ako aj v hlavných výzvach, ktoré pred nami stoja do budúcnosti.

Kolektív autorov